

**Мешков Владислав Владиславович,**  
аспірант 1-го року навчання кафедри цивільного права  
Національного університету «Одеська юридична академія»  
Науковий керівник: к.ю.н., доцент Берназ-Лукавецька О.М.

## **НАЙМЕНУВАННЯ МІСЦЯ ПОХОДЖЕННЯ ТОВАРУ ЯК ЗАСІБ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ**

Кожне найменування місця походження товару індивідуалізує єдиний у своєму виді товар, що володіє особливими властивостями, зумовленими географічним середовищем місця його походження. В силу особливого характеру об'єкта, специфіки його створення, він набуває особливу цінність і значущість для суспільства і держави, в тому числі, з позиції збереження народних традицій і культурної спадщини. При реєстрації найменування місця походження товару важливе значення має опис особливих властивостей товару, що має бути конкретизовано в достатній мірі для якісного здійснення контролю відповідності цим властивостям товару, виробленого власником свідоцтва на право використання найменування місця походження товару [1, с. 43].

Необхідно підкреслити позитивне значення найменування місця походження товару як засобу індивідуалізації, що ідентифікує товар з особливими властивостями, і в силу цього наділяє учасників ринкових відносин економічними перевагами. Використання найменувань місць походження товарів сприяє підтримці виробництва традиційних продуктів і розвитку сільського господарства завдяки збереженню соціально-культурних і агроекологічних властивостей конкретного місця. Найменування місця походження товару, вказує на зв'язок властивостей продукту з його географічним походженням, формує у споживача розуміння унікальності властивостей продукту, є елементом народного надбання, має високу нематеріальну цінність.

У число обов'язкових ознак найменування місця походження товару необхідно включати:

- 1) назва певного географічного об'єкта;
- 2) наявність особливих властивостей товару;
- 3) специфічні природні умови та (або) людський фактор;
- 4) залежність особливих властивостей товару від природних умов та (або) людського фактора.

Найменування місця походження товару являє собою позначення у вигляді назви географічного об'єкта, що включає в себе таку назву, що використовується для індивідуалізації товару, особливі властивості якого,

характеризуються стабільністю і популярністю, виключно або головним чином визначаються природними і (або) людськими факторами (географічним середовищем), характерними для даної географічної місцевості.

Найменування місця походження товару за своїм функціональним призначенням вельми схоже з таким об'єктом інтелектуальної власності, як зазначення походження товару.

Суб'єктом права на найменування місця походження товару можуть виступати тільки юридичні або фізичні особи, що здійснюють підприємницьку діяльність. Обов'язковою умовою реєстрації найменування місця походження товару та видачі свідоцтва виступає знаходження виробника даного товару в тій місцевості, назва якої використовується для позначення товару.

Право на користування найменуванням місця походження товару, на відміну від права на найменування юридичної особи, товарний знак, не носить винятковий характер, а також є невідчужуваним.

При оформленні прав на найменування місця походження товару з реєстраційною схемою розрізняють дві процедури:

- 1) власне реєстрація заявленого позначення як найменування місця походження товару;
- 2) надання права користування вже зареєстрованим найменуванням.

Географічні зазначення активно використовуються як засоби індивідуалізації товарів та виступають своєрідними об'єктами цивільно-правових відносин, суспільна потреба в спеціальній охороні яких була обумовлена зростаючим значенням у світовому економічному обороті.

Останнім часом питання щодо географічних зазначень набули особливої актуальності в Україні у зв'язку з інтересами розвитку все більш тісної співпраці з Європейським Союзом і приєднанням до Всесвітньої торгової організації.

Паризька конвенція про охорону промислової власності (далі – Паризька конвенція) не містить визначення поняття «географічне зазначення». Стаття 1(2) Паризької конвенції визначає в якості об'єктів промислової власності «фірмові найменування та вказівки про походження» або «найменування місця походження товарів» [2].

Термін «географічне зазначення» обраний Міжнародним бюро ВОІВ у цілях визначення предмета нового договору про міжнародну охорону назв і образотворчих позначень, що вказують на певне географічне походження даного товару. Міжнародне бюро ВОІВ відносить «зазначення походження» та «найменування місця походження товарів» (далі – НМПТ) до «географічного зазначення». При цьому зазначення походження товару не має зв'язку з особливими властивостями товарів, зумовленими конкретним географічним

об'єктом. Зазначеннями походження є назва, вираз або знак, які вказують, що виріб має своє походження з країни, регіону або конкретного місця (наприклад, «зроблено в ...»).

На відміну від вказівок походження, НМПТ пов'язані з особливими властивостями товарів, які є наслідком виключно або в основному географічних, тобто природних і/або особливих людських факторів. У цьому зв'язку термін «географічні зазначення» призначений для вживання у своєму найбільш широкому сенсі.

Зазначення походження в якості об'єкта промислової власності, охорона якого передбачена Паризькою конвенцією, є не більш ніж інформація про дійсне місце виробництва (виготовлення) даного товару. Його правова охорона зводиться до недопущення або припинення помилкових вказівок про місце походження товару.

### **Література:**

1. Андрощук Г. «Коктебель»: географічне зазначення чи товарний знак? // Юридична газета. Юр. газета : Юридичні питання: практика. – 2015. – 11 липня (№ 29/30). – С. 42-43.
2. Паризька конвенція про охорону промислової власності від 20 березня 1883 року – Режим доступу: [http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995\\_123](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_123)